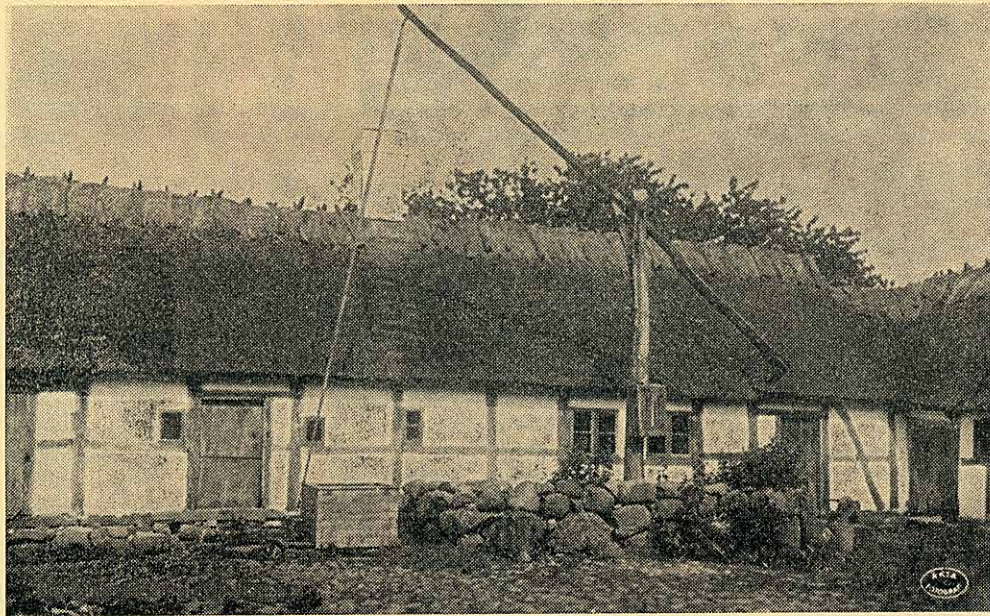

B

yahornet

Bondrumsgården

Skåningarnas Hembygdstidning

Nr 2 1966

-

Jubileumsårgången

-

Pris kr. 3:-

PENGABACKEN I BÖRRINGE

DEN TIDEN är nu ohjälpligt förbi, när den sydsåkanska familjen med drängar och pigor satt samlad i stuga eller kök för att lyssna till de gamles tal under kulna kvällar om övernaturliga händelser eller underjordiska varelser, som de själva eller bekanta råkat ut för. Slocknad för alltid är den pyrande, stundom blossande brasan på hällen, den sparsamt lysande talgdanken på spiselhyllan, som båda eller var för sig skänkte den rätta stämningen åt berättelserna. Sagor och sägner var för de gamla sydsåkåningarna vad film och veckotidningar är för vår tids människor. Men ibland inträffar det att det elektriska ljuset i gårdar och hus försvinner för en längre stund, ja, kanske för hela dygn, och då kan måhända minnet av de gamles snack leva upp. Ej ens den mest dunkeldränkta vildmark kan vara mera trolsk eller mera sägenmättad än skymning och natt med dimma eller storm över det eljest leende sydsåkanska landskapet.

En av de många sydsåkanska sägner jag nedtecknat härstammar från Lemmeströ i Börringe socken, närmare bestämt från "Pengabacken" i socknens östra del, norr om den nya Malmö—Skurupsvägen. På slutningen av denna backe ligger en väldig granitsten (c:a $4 \times 3 \times 2\frac{1}{2}$ meter) om vilken mången sägen gått.

Hur har då denna väldiga sten kommit på sin nuvarande plats? Den frågan lekte väl fordom folk mera i hågen än vad den i våra dagar gör. Redan våra förfäder torde emellertid ha förstått att det borde ha krävts övermänskliga krafter för att förflytta ett sådant väldigt stenblock som det här är frågan om — och gissningarna gick väl oftast till att någon jätte kastat den dit av en eller annan anledning.

I verkligheten transporterades dessa väldiga sten-

block — som vi finner lite varstans i landskapet — av den väldiga landis som en gång i tiden täckte stora delar av norra Europa. Således har man funnit stora stenblock som förts med denna isström från skilda delar av norden och avlastats långt nere på de tyska slätterna.

Men åter till stenen på "Pengabacken". Enligt en gammal sägen påstås det, att under densamma skall en stor guldsfatt ligga gömd. Denna rikedom visas enligt sägnen en gång om året — nämligen på själva nyårsnatten. Att komma åt denna skatt ställer sig emellertid svårt, eftersom trollen en gång i den grå forntiden lär ha fått sin boning under stenen för att bevaka den väldiga skatten, så någon skattsökare göra sig inte besvär!

För några år sedan hörde jag en sägen kring denna sten som i våra dagar allt mer och mer försvinner i backens inre och överväxas av vildsnår o. d. Det var en gammal dam som förtäljde hur det under hennes barndom oftast berättades hur den väldiga stenen på "Pengabacken" varje nyårsnatt lyftes upp på tre guldpelare, och hur Lemmeströtrollen dansade till skenet från allt guld som glimmade i den stjärnklara natten. Skulle vid dessa tillfällen någon oärlig och dristig person våga sig fram för att snatta åt sig rikedom, så sjönk stenen omedelbart åter på sin plats, men inte nog med detta, utan den oärlige personen och hans familj kom att drabbas av evig olycka.

Den gamla damen visste även berätta en sägen som i hennes barndom gick i bygden om en smed från Börringe som en nyårsnatt var på hemväg ifrån Skurup. Smeden var ägare till en smedja i Börringe by och påstods ha det, vad man säger, gott ställt. Nyårsaftonen hade varit "våt" hos några goda vänner i Skurups by, och han var som sagt

nu på väg hem. Vägen slingrade sig smal och krokig genom landskapet och natten var mörk och kullen med en och annan snöflinga singlarde från skyn. Hemma i smedjan satt familjen och väntade på husfadern — minstingen låg i moderns knä, väl skyddad från småtrollen. Nåväl, husfadern passerade så småningom soldattorpen vid Stenbäck där de gamla knektarna redan gått till vila att döma efter tystnaden som rådde kring torpen. Efter ännu en stunds vinglig vandring på vägen, fick han plötsligt se ett skarpt ljussken uppe i skogen från "Pengabacken". I sitt onyktra tillstånd trodde han i hastigheten att skogen stod i brand och begav sig skyndsamt dit upp. Onykter eller ej, så blev säkert den hemvandrande smeden nykter då han kom fram och fick se den väldiga stenen upplyftad på trenne guldpelare och därunder guld som glimmade starkare än tusende smaragder. Utan att ta någon notis om trollen som dansade under densamma drogs han oemotståndligt dit. I den "dimmiga" smedhjärnan fanns endast tanken på den stora förmögenhet som där låg och väntade på honom — blev han ägare till detta guld skulle han för all framtid slippa stå i den sotiga bysmedjan. Nu skall i rimlighetens namn sägas, att i nyktert tillstånd hade han aldrig begivit sig dit, ty människor på flera

mils omkrets visste vad det betydde att försöka beröva trollen deras rikedom.

Efter en stund kom han så oförmärkt fram, men då han skulle börja krafsa till sig av rikedomen blev han upptäckt och blev därvid otrevlig mot småfolket. Detta retade givetvis dessa, och till straff sände de en svart trollhund med sprutande eldkulor till ögon efter honom. Han tog till flykten då det först nu gick upp för honom var han befann sig. Ju värre den stackars smeden sprang desto värre förföljdes han av trollhunden, som allt emellanåt, då smeden snubblade, bet honom i hälarna. I sängen sägs det vidare att han ej blev av med trollhunden förrän han kom hem till sin smedja i Börninge — och då var han alldeles vimsig i huvudet och detta varade en längre tid. Men inte nog med detta — även kunderna gick en efter en ifrån honom, och till slut gick det så långt att han själv tillsammans med sin familj fick bege sig ut på tigarstråt.

Trollen under stenen på "Pengabacken" hade hämnats på börringesmeden för att han den olycksaliga nyårsnatten hade försökt beröva dem deras rikedom som de enligt sägnen i årtusenden har vaktat — och än i dag ligger stenen orörd på backens sluttning, ruvande på sin förmögenhet i guld.